

مکتبہ اسلامیہ

۱۹ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۷

جزو، عدد : ۸۵

فون در غولتسدن

بنا هزیمته دائر مطالعات عمومی (۱)

« اگر بن پروسیا قرالی اقلیدم، (بنا) تاریخی کمال دقت و اعتنا ایله یازدیرتیر واکشیوک جنراللرک انظار عبرت و انتباهنی آچه حق بر لسخه حقایق وجوده کتوردیر ایدم که، هزیمت و مغلوبیتک اسبابی بوراده بر لسان شدید و بیطرفیله تشریح و بیان اقلوب سفرک نتایج و خیمه سی عمومک نظرگاه عبرتیه عرض ایدلمش اقلوردی. »
اشته بومطالعائی (فارهاغن فون ازه) ۱۸۳۵ سنه سی آغستوسنک ۲۵ نجی گونی، روله فون لینشتاین طرفندن « ۱۸۰۶ حربنه دائر بر شهادت وقایعک منقولانی » نامیله یازیلان بر اثری سطحی اقله رق مطالعه دن صکره کندی دفتر خاطراته قید ایتشدر .

مشار البهک طلب و آرزوسی اسعاف اولندی . بوگون المزده بومشوم سفرک مکمل بر تاریخی واردزکه، تشرین اقلک اومخوس کونلرینک سلسله وقایعی و نائق- موجوده نک و بره بیلدیگی تفصیلات ایله موشع اقله رق بونسخه ده مندرجدر . قوماندایهت عالیهنک آتیده ارتکاب ایتدیگی خطالر بؤزاده میدانه چیقارلای . اجرا آتده وقوعه گان نقصانلر کوسرلای . دایما وقت حربده کندیارندن اجتناب

(۱) بوهزیمت ۱۸۰۶ ده پروسیا اردوسنک به ناده دوچار اولدیغی هزیمتدر . (۱۸۰۵) ده ناپولیون بوناپارت شمال دگری قیبلرندن صاعقه گئی طونه بونه ایتد (اولم) ده آوستریا اردوسنی اسیر ایلر؛ و یانه قبولیخی آچیق بولور؛ بوراده بروالی بر اقوب بوهمیابه کچر؛ روسیه، آوستریا عساکر متفقهنی اوسترلیجه ده تپلر، اوتده بتون بوتماشالرک متردد و ششهی رسیرچیسی بولان پروسیه حکومتی آرتق بیطرفلق نقاب کاذبی بوزندن صیروپ آتار، و حربی قبول ایلر . اوسترلیج طاق معالای ظفرینک آلتندن کچن ناپولیونک غضنفر اردوسی ۱۸۰۶ خلانده زاله کچیدلرینه طیانوره به ناده پروسیا اردوسنی قطعی برهزیمته دوچار ایلر .

ایدیلہ میان و بود دفعہ دخی سفرک نتیجہ سی اوزرندہ تأثیراتی گورلمش اولان اسبابہ متعلق اورتہ یہ قونہ جق آرتق بک آزشی قالدی. مؤلف طرفندن و بریلان حکمملرک بر قیمت مخصوصہ سی وارد؛ چونکہ مؤلف اق حکمملرک بر چووغنی و بر رکن - بر نسلادودہ دوچار اسارت اولنجیہ دکن وقایعی کوزیلہ کورن - قلاوزویچی استشہاد ایتشد.

بونکله برابر ینہ احتیاج بسبتون بر طرف اولمدی.

حرب و سیاست آرمسندہ قوی و متین رابطہ لر بولندی و وضعیف و جرأتسز بر پولتیقہ، شدتلی و جسورانہ بر حرب ایلہ نادر آ تعقیب اولنہ جفی گی، سفر بر برابر. دونک افعال و حرکاتیلہ سفر دن اولکی دور مسامت اشناسندہ کی تاریخیچہ حیاتی بینندہ دخی مناسبات شدیدہ و قویہ وارد. وقت صلحہ کی انتظام و مکملیتدن اثنای سفر دہ ماهرانہ حرکتلر تولد ایدر. بر مرض خفی اردونک قوای حیاتیہ سی یواش یواش کمیروب بیتورمش اولدقجہ ۱۸۰۶ هزیمتی گی بر نکبت و ادبار میدان بولہ ماز. اشته الک زیادہ موجب استفادہ اولان گر چکن بؤدورلردر: بر مغلویت تاریخنندن بر سلسلہ ظفر تاریخنندن دھا جوق شیلر اوگرمنہ بیلورز؛ چونکہ بر حربک تاریخی مطالعہ اولورکن، موفقیت و مغفوریہ، اتحاد ایدلمش اولان تدایر و ترتیباتک نتیجہ صحت و مکملتی نظریلہ باقہ بلا اختیار دائما میل اولنور. اردولر هر وقت ظفر دن ظفر کچدکجہ حادثات مؤسفہ قولایلقلہ اونودیولور و نتایج وخیمہ ویرماملری حسیلہ نقائص و خطیئات سکوت ایلہ کچیشدی ریلور. بالعکس عدم موفقیتلہ نتیجہ بولان اسفار و محاربات، فعلہ اشتراک ایدنلر بینندہ مباحثات و مجادلات قلیہ ایلہ تعقیب اولنور: و بوجہلہ بونک و یاخود دیگر برینک خطالی گورمک ایستدکلری الک کوچک وقایع بیلہ ظاہرہ جیقارلمش، افراط و مبالغہ لر چوغلمش و مغلویت اوزرندن بر زمان کچنبہ آندن توقی اتمک ایچون و قتیلہ نہ یایلق لازم گلدیگی تعین ایدلمش اولور.

بتون بوشیلر بر آرمیہ گلہرک مدققین ایچون مطالعہ لرینی یوریدوب قرارلرینی اتخاذ ایتدکدہ بر منع تدع و اجتهاد اولور.

برېشقه سببده ینه انظارمزی گیرولره طوغری امالیه بزی سوق ایدیور :
 صرف تاریخ نقطه نظرندن باقینجه، احتمالک و طنک دوجار اولدینی شو فلاکته
 قارشو ینه متسلی اولاق نمکندر، فقط مجرد عسکرلک نقطه نظرندن شو خصوص
 امکان خارجنده قلور. دوجار هزیمت اولان اجدادمزک بغرینه او خصم مغرور
 طرفندن صابالانیلان تیغ غدر و حقارتی هیچ برعسکر قلبندن جیقاردهمیه جقدر .
 هانکی پروسیه لی قلابی، نابولیونک مظفریت ژورنالدرنده کی لسان مغرورانه دن بلا
 اختیار هیجانه طوتولماز ! « هیچ برکیمسه بختیار نامی طاشیان ذاته (۱) نظر استخفاف
 آتمه اوزمانه قدر جرأت ایتمامشدی » مع هذا نابولیون محاربه دن ایکی کون اول
 قراله « حشمتاب، ذات حکمداریلری مغلوب اوله جقدر ! » یوللو برشی یازمقده
 تردد ایستیمی ...؟ یا، ۱۳ تشرین اولده یارسده بولسان امپراطور بچده ارسال
 ایلدیگی مکتوبده اردومزه داتر : « صانورم که احوال برقاج کون ایچنده دهشت
 کسب ایده جک، بنمده الک زیاده آجیدیغ شوژواللی پروسیا قرالدر، چونکه مشار-
 الیه ائی بر آدجگزرر . » وادیسنده کی حقارت آمیز سوزلری !! مع هذا نابو-
 لیونک حق واردی. حقیقت حال، مشار الیهک سابقه کبر و غرور ایله اظهار ایستدیگی
 کرامت لردن ده فضله ایدی. اشته هپ بونلر بیوک فرمدریقک زمان وفاتندن آنجق
 ۲۰ سنه صکره اولیوردی : بونی بز هیچ اونونیملم و ۱۸۰۶ ده کی جیفته محاربه لرده
 اوغرا دیغز ضایعاتی ده آگلایوب بیله لم .

بارم عصر اول ینه عین کون ایدی که، مغلوب بر اردو فرمدریقک اوکندن
 سنجاقلری کچورمشدی . پروسیا سلاخلرینی بر ظفر بیعدلیک انوار مشعشعه سیله
 تنویر ایلان حرب اشته بویه جه باشلادی . اوزمانه دگین حکومات معظمه نزدنده
 حاضر اهمیت اولیان کوچک بر حکومتک همان بتون اوزویایه قارشو میدان اوقومسی
 اودرجه حیره شایان و ماموالک خلاقی برشی ایدی که، بو حال بتون دنیا نک انظار-
 تقدیر و تحسینی تحریک و جلب ایستدی . (لئونیداس) ایله برابر میدان شهامت حمیت
 بایراقلرینی دیکن اسپارته لیلرک، اسکندرک آجیدینی شهرام عظیم غالبته بول آلان

ماکدونیا لیلرک، سیدیونک قوردیغی طاق ظفر لر آلتیدن کچن رومالیرک عودت ایتدیگی ظن اولیوردی . بودرجه شمعشماش برشمس عظمت وشوکتک چارچاق خسوفه اوغرایه جفی کیمسه نك عقلنه گلزدی . اوروپانک اڭ مکمل اردولری پروسیالی معملر قبول ایدرک مفتخرانه اقتباس فیض ایدبورلردی .

فرمدریق فوحتانک عکس صدای دایرانه سی ماورای بحر محیطده چینلایور ؛ وریژینک کویلورلی بزمه برابر (اروسباح) محاربه سی نامه اعلان شادمانی ایدبورلر . دی . بودیارد بروسیا قرالک تصویر ی ترجیحاً اونلارک قبولری اوستنه آسیلیور و بر فرانسیزی برحمله ده یره چاریان پروسیه لی یی مصوّر برتابلونک تماشاسی قبلره صفا وریوردی . لوحنک آلتده : « بر فرانسیز، بر پروسیه لی نظرند سییوری . سنکدن ده قوتلی دگلدر . » عساره سی منظور اولیور و حقیقتده بقبله تصور اولیوردی . (زورژ واشینگتون) ایله برابر استقلال حربی اجرا ایدن عساکری وقتیه تنسیق وتعلیم ایلمن ذات، قرالک اسکی برسلاح آرقداشی ایدی . (اونه پدازه) ده کی چفتلگنده بولان واشینگتون ۱۷۹۲ ده شامپانیانک پروسیالیر طرفدن تحلیه اولندیغنی ایشیدنجه بوخبره هیچده اینانق ایسته میوب : « ممکن دگل، بروسیا قرالر . ینک کیر و چکلدکارینی بن عمرمد گورمیه جگم ؛ بوخبر فرانسیزلرک جبقاردقلری بر شایعه کاذبه اولسه کرک ! » دیه باغیرمشدی . حتی پوشایعه یی مؤید حوادنلری آلدقجه بونی سیاسی بر اترقیه حمل ایدرک بلا اختیار : « بوخصوصده تفصیلات آلق اوزره پرنس هانری به برشی یازمق لازم گلیور . » دیمشدی .

مغلوب و منهزم اولمق شانندن اولمان پروسیانک قوت و غالبیتی حقنده بسله نیلان امنیت غیر متزلزله اشته بودرجه بلند و متاستده ایدی . قرن اخیرده بوننگله سزاوار مقایسه هیچ برشی بولنمییوردی . اوله ایکن بونلرک جمله سی یالکیز بر محاربه ده محو اولوب گیتدی .

واقعا هزیمندن آلتی سنه صکره مملکت یئگی بر مظفریت ایچنده ینه تکرار نشر اموار امید ایتدی . و آرتق اجنبی نفوذ و تحکیمک بارگران سفاتی آلتیدن باش

قالديره بيله چك وسائطي بولمىدى. انظار دقتمزى اسكى هزيمت اوزرينه چو یرنده بوماده اوليور. يهنا محاربه سندن اول اۆن سنه لك بر دور مسالمت كچدى: بر چوق قيل و قاله ميدان آچوب مؤاخذات شديدیه اوغرايان شؤ بيىطر فلنزدورى ائساننده اردويى تعديل و اصلاح ايله بر محاربه قطعيه آماده بولنديرمق ممكن ايكن بوزماندن هيچده استفاده ايدملك جهتنه كيدلمدى.

اگر بروسيه (۱۸۰۷) دن (۱۸۱۳) ه قدر الك بيوك و الك طاقشكن فداكار. فلن آرمه سنده اجرا و اكمال ايتديكي تسيقات و اصلاحاته (۱۷۹۵) ده بالا بىدار (۱۸۰۵) ه قدر دوام ايلمه يىدى عجبانه لر ميدانه گلزدى ! مقدار نفوسنه نظراً اوزمان ۳۰۰ بيك كشي يى تسليح و سفر بر ايد بيلوردى. حتى (شارنهورست) حربدن اول، (قلايست) ه تخصيص ايله (دوق دو برونشوايق) ك نامنه اهدا ايتديكي بره طالعه سنده، فرانسه عليه (۲۲۵) بيك كشي يى سفر بر ايتك ايجون تغير عام اصولندن استفاده ايدرك سيار اردونك قوتى تزيبدا ايتك ممكن اولديغنى اراه و بيان ايتمشدر. بوباده حكومت وسائط لازمەدن محروم دگلدى. چونكه بر چوق سنه لر حكم سورن اجنبى استيلامى ايله حربك بار تضييق آلتنده اهالى پريشان و زبون اولدقدنصكرمه، ينه وسائط مذكوره بك اعلا بولنه يئلمشدر، اگر بوگا علاوه برده بر سياست ماهرانه و جرأتكارانه تعقيب ايديله يىدى، بودرجه قوى و معلم بر اردو فرانسر سيلابه فتوحاتى طارمه طاغين ايد چك بر ضربه آهين حالى آله بيلوردى. اوزمان، اسكى برنجم مظفريتك انوار بر توباريله شعشه باش اولان آفاق شوكتمز بر سياره غالبيتك اشعه ضيادارينه مطلع و تجديگاه اولور. فضاي شان و شرفز هيچ بر سحاب نكبت و شئامتله پرده دار كشافات اولماز، ملك دوش حيتى بوبار ثقل سفالت آلتنده زبون قالمازدى.

بيوك فرديريق دور معرفتك يادگار عرفان و كلى اولوب فوائد مخصوصه يى حائز بولندقيرند طولاني بوگون بيله استعمال و استفاده اليريشلى اولان و فقط اوزمان، مغلوبيتك سوء تأثيريله بيلزوم اولنلرله برابر كوشه نسيانه آتاش بولنان

نیجه عادات مقبوله عسکریه و ملیه بر صورت عاقلانده حفظ ایدیلوب حیات حاضره عسکریه مزجده موجب استفاضه اولورلردی .

تجربه ایله مثبتدرکه اشخاص منفرده کبی اقوام بشریه دخی داخله و باطناً تحولات و اصلاحات حسنه کوستره نیلک ایچون تجارب و مصائب شدید ایله ازلک احتیاجی بسلر .

فقط دور حاضرده کوریلان بونجه اصلاحات و ترقیاتک نهوجهله حصول بولدیغنی و ذکر ایتدیگمز قاعده عمومیه فصل اولویده بر استئنا وجوده کتور . دیگنی نیلک دخی بادی فوائد عظمادر .

صوڤک موفقیتلی حربلری متعاقب اردوده حصوله گلان تحولات و تنسیقات عظیمه ، حادثات خارجیه نلک نتیجه تأثیراتی دگل ، آنجق باش قوماندانک محصول ذکا و تدبیریدر . اشته بوردیلیدرکه یالگزر ادبار و مصیبتله دگل ، بلکه بسبتون بشقه برصو . رتلهده انتباهه گلوب دهآ آجی بردرس عبرتی بیله اوکرنمک ممکندر .

ایهنا! دن اول کچن دور و زمانک تدقیق و مطالعه سی ، کوزل کوزل فرصتلری الدن قاجیرمق و مقتضای زمانه عدم وقوف کوسترمک کبی برخطایه — وطن بقی قالدقجه — هیچ بزوقت بردها دوشمامکلمز لزومنی بزه افهام ایلر . اجدادمزک دوجار اولدقلری هزیمتله یالگزر سطحی مناقشه لره زمینلر تشکیل ایدرک بزم کبر و غرورمزه وسیله اولماملی . بالعکس بتون اخلافز اقآجی مصیبتلری بالذات طامشجه سینه حافظه لرینه برنقش زوالناپذیر ایله حک ایتلیدرلر ؛ بوقانلی تجربه لر هرکسی تیقظ و انتباهه . اطاعت و صداقته دعوت ایدن برهاتف گبی تلقی اولنلیدر .

اول امرده نظر مدققانه مز مواقع عالییهی احزاز ایتمش اولان ذواته منعطف اولنلیدر . معاصرین ، ادبار و فلاکتی ، بالخاصه رؤسایه عطف ایدبورلر . بونلرک درعهده ایتدکلری وظائف عالیهنک اجرا سندن عاجز قالدقلرینی و نام نتیجه قطعیه زمانی اولان ۱۳ تشرین اولده اولگه دن صکره و ۱۴ ده پک شایان تأسف بر صورتده

حرکت ابتدایین و قوعات بزه گوستریور . فقط اوقوت، ینسه عین اردونک باشنه بشقه لری کچسیدی عجبا دها مسعودانه می حرکت ایدرلردی؟ بوقسه، ال بیوک ذکالر بیلله عجزه دوشوب بی مجال قله جق درجده بتون فکرلر، احوال غیر مسا . عدنه نك تحت تضیقنده می بولمقده ایدی؟ اشته بؤ خصوص جای سؤالدر . فنا بر صورتده سوق و اداره ایدلش اولان جنگاور اردولردن اکثریا بحث اولنور . بوحال اصلاً و اساساً بر طبعیلك ایچنده یشایان اردولر، یعنی اقوام وحشیه حقنده بلکده جاریدر . اقوام مذکورده طبعی و خلقی برجسارت، ناقص و عاجز بر اداره النده سوء استعماله اوغرایه بیلور . اقوام مدنییه گلنجه ایش بؤبله دگلدر : دگرلی اردولر وجوده کتورن قوا و مساعی بونلرک باشنه دگرلی قوماندانلر دخی کچوریر . بؤ ایکسی بریرینک لازم غیر مفارقیدر : فصل اقله بیلورکه اقله ایو عسکرلر یتشد برمش اولان قوماندانلر صکرده دن اهلیتسز و بحر کسز چیقسونلر؟ فصل اقله بیلورکه وقتیه معلم براردو وجوده کتورمش اولان جنراللر وقت سفرده بیوک ایشار گورمکده عجزه دوشسونلر؟ مع مافیة ارباب دها، وسائط غیر مکمله ایله دخی ایش گورمکده بر استنبا وجوده کتوره بیلورلر، کم آلات ایله اظهار کالات، ده ته گوره نمکندر . فقط اعلی الموم ایو براردو ایله ایو بر قوماندانلر هیئت دالما توأمدر، و بونلردن برینه توجه ایده جک مسئولیتیه دیگر ینکده علاقه سی واردر . ا قاعده سی دخی پک طوغری و صحیحدر .

بومطالعات بزی، ۱۸۰۶ده کی پروسیه اردوسنک وقتیه بر جوق یا کلش حکملره هدف اولان احوال داخلیه سی تدقیق و تفتیشه سوق ایدیور؛ ایه ا دن اول تطبیقنه تثبیت ایدیلاان اصلاحاتک تاریخی دخی دقت مخصوصیه شایاندر . هر بر ترقی و تجدد، معرفت نفسک بر نتیجه مقدره سی اولق حسیله شو سوال بلا اختیار وارد خاطر اولیور : « عجبا او دورده کندی قوتمزله دشمنلرک قیمت و اهمیتی نه بولده تصور اولنیور ، و فرانسزلرله ایدیلجک بر مصادمه حقنده، فلا . کتدن اول فصل بر فکر بسلنیوردی؟ »

برده قره شومزده گوریلان آثار ترقی و تجددی تعقیب امرنده حکومتک اتخاذ

ایتمش اولدینی تداییری، معلومات و اخبارات عسکریه خدماتنه عطف ایدیلاں قیمت
و اهمیتک درجه سنی . و اودور ادبیاتک هانکی نقطه نظره ابتنا ایتمش اولدینی
تدقیق و مشاهده ایتمک لزومی دخی حس اولیور .

ماضینک بر تصویر حقیقیسنی وجوده کتور مک پکده قولای اوله ماز . و نائق
موجوده چوغالوب تنوع ابتدکجه بر برینی نقض و جرح ایتمک باشلار . الک زیاده
ایشی تصعب ایدن ده اشته بودر . مع هذا اظهار حقیقته چالشمیلیدر .

مترجمی

ارکان جریه ضابطلرندن

اسعد ، جمیل

